

SYSSLINGEN

Medlemsblad 2, 2019 Årgång 26

Ordföranden har ordet

Den här våren är det inte utan att man instämmer med Lars Wivallius som på 1600-talet skrev ”Klagovisa över denna torra och kalla vår”. Han skrev bl.a.

*En torr och kall vår gör sommaren kort
och vintrens föda fördriver.
Gud hjälpe, som rår, si våren går bort
och liten glädje oss giver!
Sol varma, förbarma!
Hos vädret torrt
nu kölden sommaren river.*

*Gott majregn giv, låt dugga tätt ner,
låt varm dagg örterna fukta!
Oss torkan bortdriv, låt frostet ej mer
de späda blomsteren tukta!
Var nådig, var nådig!
För dem jag ber,
som Herran tjäna och frukta.*

Efter en varm och skön början på april kommer kylan plötsligt tillbaka och det känns som om värmen aldrig skall komma tillbaka. Det är inte utan att jag saknar förra årets långa och varma värmebölja.

För min del är enda fördelen med kylan att jag utan dåligt samvete kan sitta kvar framför datorn och jobba med ”dödskivan”.

När jag skriver detta har föreningen avslutat vårens möten och det är endast våravslutningen på Vaxholms kastell som återstår.

Vi hade även tänkt ha ett studiebesök hos ”Centrum för näringslivshistoria” under våren, men det tog flera månader av mail och telefonsamtal innan jag äntligen fick kontakt med den person som ansvarar för studiebesöken, så vi får försöka boka in detta till hösten istället.

Jag önskar er alla en skön och varm (förhoppningsvis) sommar!

Anita Järvenpää

Föreningens adress:
Muskötvägen 2
184 60 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Anita Järvenpää	070-629 25 32
<i>e-post:</i>	<i>anita.jarvenpaa@telia.com</i>	
Vice ordförande/ Sekreterare, <i>e-post</i>	Christer Lind	08-541 310 75
	<i>ch2.lind@roslagen.be</i>	
Kassör	Ingalill Hallberg	070-954 62 33
<i>e-post:</i>	<i>ingalillhallberg@telia.com</i>	
Ledamot	Torbjörn Claar	070-884 81 23
<i>e-post:</i>	<i>claar@telia.com</i>	
Ledamot	Tore Österman	070-542 05 05
<i>e-post:</i>	<i>toreosterman@gmail.com</i>	
Ledamot	Dick Fagerqvist	070-354 13 70
<i>e-post</i>	<i>dick.fagerqvist@tele2.se</i>	
Ledamot	Susanne Fagerqvist	070-722 14 12
<i>e-post</i>	<i>sysslingen@hotmail.com</i>	

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år
Bidrag kan sändas till redaktören, Susanne Fagerqvist,
Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga, tel. 070-722 14 12

Ansvarig utgivare: Anita Järvenpää
E-post: sysslingen@hotmail.com, eller
info@roslagen.be

Hemsida: blogg.roslagen.be

Hemsideskonstruktör: Ann Lundgren, Olle Keijser

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Medlemsavgift

Avgiften är 125 kronor per medlem och år och 25 kronor
för medlem under 25 år. Betalas till föreningens
plusgirokonto: 448 57 91-0
Glöm inte att ange namn, adress och e-postadress.

Innehåll

Ordföranden har ordet.....	1
Redaktionen har ordet.....	2
Vårmöte i etern	3
Besök hos Rotary, Åkersberga.....	3
Stockholms stadsarkiv har fått utökade lokaler	4
Vargsättra gård i Riala	4
Min farfars båtbilder	5
Onödigt vetande	10
Bibi Andersson.....	10
Antavla Bibi Andersson.....	11
Vad kan KB och DN samt SvD på nätet, göra för min släktforskning?.....	12
Stockholms stadsmuseum har öppnat igen.....	13
Söka på Internet	14
Våravslutning på Vaxholms kastell	14
Sysslingens datum för 2019.....	16
Nya medlemmar.....	16

Redaktionen har ordet

Så kommer då vår andra tidning för året.
Tyvärr kommer den ut lite sent men vi hop-
pas att ni finner trevlig sommarläsning i våra
artiklar.

Vi har fått in en artikel från Ulf Tysén om
gamla skärgårdsbåtar.

Nu när sommaren och värmen åter är här
så får vi kanske ta en paus i vårt forskande
och istället åka och titta på de olika platser vi
har hittat i vår forskning. Vi kommer att åka
till Riala och titta på Vargsättra gård där man
har hittat en massa gamla kläder. Detta kan ni
läsa om i detta nummer. Får återkomma med
bilder i ett senare nummer.

Vi vill önska er en riktigt fin sommar.
Redaktören

E-post: sysslingen@hotmail.com

*Nästa nummer av Sysslingen
kommer i september 2019
Manusstopp den 15 augusti 2019*

Vårmöte i etern

Vid föreningens vårmöte i Vita Huset, Åkersberga den 12 mars 2019 höll Tore Österman ett intressant föredrag med rubriken ”Från bonden Olof Nilsson till Madonna” där han berättade om några av sina forskningsresultat under 40 år.

Dagen till ära fanns Radio Österåker (103,7 MHZ) på plats. Man spelade in Tores föredrag och gick sedan runt och intervjuade en del av deltagarna, som också fick möjlighet att önska musik. Om ni missade programmet så går det att lyssna på det på Radio Österåkers hemsida (klicka på länken)

<http://radio.osteraker.se/play/Fredagsmagasinet%20-%20Pa%20Bryggan/Fredagsmagasinet%202019-03-29%20Special%20-%20Slaktforskning.mp3>

Ni hittar inslagen genom att klicka på ”PLAY (i nederkanten av bilden på första sidan). Sedan väljer ni ”Fredagsmagasinet – På bryggan”.

Tores föredrag hittar ni under rubriken:

”Fredagsmagasinet Special – Slaktforskning 2019-03-29”. Intervjuerna med deltagarna hittar ni insprängda i ”Fredagsmagasinet 2019-03-29” samt ”Fredagsmagasinet 2019-04-05”

Anita Järvenpää

Besök hos Rotary, Åkersberga

Måndagen den 15 april besökte Susanne och jag Rotary i Åkersberga. Vi informerade om föreningens verksamhet och berättade allmänt om hur man börjar slaktforska.

Kanske lyckades vi också värva några nya medlemmar.

Anita Järvenpää

Stockholms stadsarkiv har fått utökade lokaler

Den 2 april hade Stockholms stadsarkiv ”smygöppning” av de nya lokalerna i Liljeholmen. Den officiella invigningen blir den 10 juni.

Stockholms stadsarkiv finns således numera på två platser: Stadsarkivet Kungsklippan och Stadsarkivet Liljeholmskajen.

I Stadsarkivet Kungsklippan förvaras personrelaterade arkiv och på Stadsarkivet Liljeholmskajen arkiv som utgår från platser och bebyggelse. Exempelvis förvaras uppgifter ur folkbokföringen på Stadsarkivet Kungsklippan och ritningar till bygglov på Stadsarkivet Liljeholmskajen.

Anita Järvenpää

Vargsättra gård i Riala

Min mormors farmors mormors morfars fars syster, Sara Jöransdotter, född 1722 i Rumsättra, Riala och hennes man Anders Mattsson förvärvade 1754 gården Vargsättra i Riala av godset Östanå. De levde som skattebönder på gården fram till sin död i slutet på 1780-talet.

Även före 1754 beboddes Vargsättra av mina släktingar men de var då frälsebönder under Östanå.

Gården ägdes av denna släkt till 1952 då den såldes.

År 1979 hittades en mängd gamla kläder och skor hängda i takbjälkarna under taket i ett uthus. Dessa kläder har sparats sedan mitten av 1700-talet och cirka 100 år framåt.

Huset plockades ned och såldes som lösvirke. Tomten med några uthus finns fortfarande kvar.

Kläder och skor finns nu på Upplandsmuseet.

Vill du gå in och titta på de olika kläderna som finns på museet kan du använda följande länk:

<https://digitaltmuseum.se/search/?q=vargs%C3%A4ttra&aq=owner%3F%3A%22S-UM%22>

Rialadräkten har dessa kläder som förlaga. Bilden på dräkten kommer från internet.

Dick Fagerqvist

Min farfars båtbilder

Jag medverkade till en längre artikel i tidningen Skärgårdsbåten nr 1 2019, författad av Gunnar Friberg, Stiftelsen Skärgårdsbåten. Detta är en förkortad och lite omarbetad version.

Ulf Tysén

Allt fler människor fattar intresse för sina äldre släktingars ofta omsorgsfullt komponerade fotoalbum. Tack vare sin fars, Arne Tysén, intresse för albumen och familjens historia, kan vi nu publicera en hel del fotografier med anknytning till äldre tiders passagerstrafik till sjöss.

Men det var främst Ulfs farfar John Tysén som stod bakom kameran, och det redan på 1910-talet. Ulf berättar: Efter mina föräldrar tog jag hand om ganska många fotoalbum, även sådana som övertagits från deras föräldrar. Min barndoms album hade jag ju sett förut, men jag roades av att bläddra i de från 1900-talets början. Kulturhistoria, hus, transportmedel och miljöbilder som kommit med på familjebildderna. Nyligen har jag botaniserat bland de lösa fotografierna och även där funnit en del ångbåtar.

Waxholm II lägger till vid Edlunda brygga på Östra Granholmen en solig men troligen kall dag omkring 1915. Lägg märke till brygghuset som finns kvar än idag, med kepsen på taket och samma typ av fönsterluster. Men huset är flyttat till andra sidan och vridet ett kvarts varv. Samtliga foton har Ulf Tvséns farfar John Tvsén som fotograf. om inget annat anges.

Åren på Östra Granholmen

Min farfar John växte upp på Östra Granholmen, Edlunda, och hade tillgång till en kamera åtminstone från 1914. Han var inackorderad hela skoltiden, först i Vaxholm. Min pappa Arne nämnde ofta fartygsnamn som han väl hade hört från besöken hos sin farfar på Edlunda. Och även pappa använde kamera under de unga åren, och några båtbilder från slutet av 40-talet finns också. Citatet nedan är ur min farfar Johns memoarer som han skrev på 1960-talet, och speglar här förra sekelskiftet.

”Den 6.1.1900 fyllde jag sju år och den 15 januari skulle jag börja skolan. Skolåret i Vaxholm följde då kalenderåret, vilket sedan var en olägenhet då man skulle byta skola och komma till en med skolår från höst till vår. Jag måste således inackorderas hos ett äldre barnlöst par på Ekudden i Vaxholm. De hette Olsson och mannen var timmerman, det var väl inget fel på dem, men inte var det så roligt alltid trots att tuppen i ABC-boken då och då hade värpt.

Min lärarinna, Linda Andersson, var lugn och vänlig och duktig att lära. Efter första termen fick jag byta inackorderingsställe och kom då till en familj Rosendal. Det var trevliga och glada människor och de hade en dotter Hildegard som gick i sista klassen. I deras gård

bodde också en av mina klasskamrater, varför det hela var mycket roligare. Var också klasskamrat med en flicka Ingrid Sundholm, vars far var fiskare och hade en villa vid Ekudden. Hon hade flera syskon och där var jag ofta och hälsade på och lekte.”

”Så var de två åren i småskolan avklarade och det hade hemma beslutats att jag skulle fortsätta min skolgång i Stockholm. Men hemfärden till Edlunda efter sista terminens slut kunde lätt gått illa. Isen hade börjat lägga och när eftermiddagsbåten från Vaxholm, med vilken jag jämte säng och utrustning var med, kom till Karlsudd, bryggan före Edlunda, meddelade kaptenen att han inte ville lägga till vid Edlunda brygga för att inte förstöra isen, utan han skulle gå genom Furuhålet och på södra sidan av Edlunda. Han anmodade mig jämte två andra, som skulle till Edlunda att stiga av vid Karlsudd, där även min säng sattes av.

Isen på fjärden var väl ej stort mer än nattgammal och föregående båttur hade angjort Edlunda brygga. Situationen var brydsam och det måste väl snarast betecknas som ansvarslöst av kaptenen att handla på sådant sätt.

De båda andra passagerarna voro ett par yngre karlar och de tyckte nog att det var en smula våghalsigt att ge sig ut på isen. De bröto ett par stakar av buskarna vid stranden och så marscherade vi iväg. Vid första stöten gick staken igenom isen och vi måste sprida ut oss så att tyngden fördelades och vi hade nog alla tre hjärtat i halsgropen. På Edlunda brygga stod pappa jämte några andra och det var nog med spänd förväntan och oro de voro vittnen till vägstycket, som säkert ingen av fri vilja skulle givit sig ut på.

Vi kom emellertid lyckligt och väl över fjärden men utanför Edlunda brygga var rännen där förra båten gått ofrusen och där stod vi. Pappa och de andra måste hämta stegar och plankor och ordna en spång över rännen så att vi en och en kunde krypa över. Att både vi och de våra kände lättnad och tacksamhet över att lyckligt ha kommit ifrån äventyret säger sig självt, och sängen fick stå kvar på Karlsudds brygga tills isen blev så stark att den kunde hämtas med kälke.”

Sängen finns fortfarande kvar, jag har själv sovit i den, kommenterar Ulf och fortsätter: Efter trädgårdsmästarexamen fick farfars far anställning hos expeditionssekreterare Gustaf Björklund på hans sommarställe Björkvik på Edlunda. Här blev han kvar till Björklunds död 1916, då han övertog Edlunda telefonstation och därvarande handelsträdgård. Stationen var belägen rakt upp från ångbåtsbryggan. Här stannade han till 1938 då han efter sin broders död flyttade till Gåshaga på Lidingö där han ärvt en stuga efter brodern.

Waxholm I anländer till Edlunda isstation som här markeras med ett par ruskor och en trälåda för post och tidningar. Waxholm I upprätthöll viktig vintertrafik både i närområdet kring Vaxholm och på traderna till Husarö och Möja. Johns syster Ester betraktar resandeutbytet på tryggt avstånd innanför ruskorna. Strax ska issläden få göra tjänst, kanske rentav med en bekant som passagerare. Den finns nu i Åkersberga. OBS skridskorna.

Lidingö II blir omkörd

På vägen ut mot Edlunda var det förstås snarare en regel än ett undantag att man mötte eller körde parallellt med någon av skärgårdsångarna, eller såg en ångslup arbeta sig fram mellan bryggorna på Lidingö eller längs Ormingelandet. På bilden nedan har John Tysén fångat Lidingö II då den blir omkörd på väg ut genom Halvkakssundet.

Lidingö II hette så bara åren 1907-1911, så bildens ålder är lätt inringad. Fartyget var byggt år 1891 som Lidingö på beställning av Lidingö Ångslups AB för trafik till bryggorna vid Kyrkvikens stränder. År 1907 döptes hon om till Lidingö II sedan rederiet 1905 hade fått ett nybygge som döpts till Lidingö I (från 1910 Brevik II).

År 1911, då Lidingö II övertogs av Ångfartygs AB Lidingö-Brevik, döptes ångaren om till Elfvik. Det var detta rederi som två år tidigare hade låtit bygga den eleganta ångaren Brevik för trafiken till det växande villaområdet med samma namn. 1910 hade man också inköpt Lidingö I och döpt den till Brevik II. Åren 1911 till 1913, då Brevik såldes till Waxholmsbolaget och blev Express II, hade rederiet således tre fartyg i trafik på Lidingö.

Efter rederiets likvidation 1913 fortsatte trafiken med ordet "Nya" framför det gamla rederinamnet, och Elfvik fick namnet Brevik I, men i december 1915 gick även detta rederi i likvidation.

Waxholmsbolaget lät Brevik I fortsätta i lidingötrafik till

1918, men därefter flyttades ångaren till södra skärgården, med trafik bl a till Tyresö Brevik, Dalarö och traden genom Kolström till Ingarö och Örsundet.

Lidingö II på väg mot Gåshaga och alla bryggorna i Kyrkviken fram till Hustegaholm. Bilden är tagen 1907-10 då ångaren hade detta namn. 1911 övertogs hon av Breviksbolaget och fick namnet Elfvik.

Till Sorunda med Nya Södertelge

Sommaren 1919 eller 1920 tog Ingeborg och John Tysén, Ulfs farmor och farfar semester och for till släktingar i Sorundatrakten. Man reste med Nya Södertelge från ångarens ordinarie kaj vid Riddarholmen på en resa som tog omkring fem timmar. Traden gick genom Mälaren till Södertälje och vidare till ett flertal bryggor söderut, troligen med Rangsta eller Fällnäs brygga som resmål.

Nya Södertelge var inte särdeles ny år 1920, men långtifrån så gammal som dagens skärgårdsbåtar. Hon var byggd år 1868 som Hållsviken för trafiken till Södertälje och vidare söderut till bl a Fällnäs, Trosa och Hållsviken. 1879 bytte fartyget namn till Nya Södertelge i samband med byte av maskineri och ångpanna.

År 1897 blev Ångbåts AB Vestra Södertörn ägare till Nya Södertelge, som blev både rederiet och även trafikområdet troget fram till 1930, då konkurrensen från bil- och busstrafik tvingade rederiet i likvidation. Fartyget köptes av Trosa Rederi AB 1930 och döptes till Trosa. Till ångarens sista trafiksäsong, 1931, hade Trosa bytt namn till Ilända Express. Om hennes sista, olyckliga säsong berättade Hans Langenstedt ingående och medryckande i Skärgårdsbåten nr 1/2018. Fartyget hade redan 1894 på nytt bytt ångpanna. Sannolikt var det den pannan som fick Waxholmsbolaget att köpa fartyget på auktion i maj 1932. Sedan pannan hade lyfts ur sändes den då 64-åriga ångaren till skrot. Nya tider hade kommit ikapp Nya Södertelge och många av hennes åldriga ångbåtskollegor i Mälaren.

John Tysén förevisar sin hustru Ingeborg inför ombordstignandet på mälaringaren Nya Södertelge en sommardag år 1920. Både kaj och fördäck är belamrade av tomma mjölkflaskor som ska återvända till Södertörn.

John Tyséns bilder avslöjar inget om dåliga tider för den tidsöndande ångbåtstrafiken till västra Södertörn. År 1920 var hotet från landtrafikens första bussar och lastbilar knappast besvärande.

Kanalvägen till Jubileumsutställningen

I Göteborg anordnades 1923 en jubileumsutställning med anledningen av att staden fyllde 300 år. För Makarna Tysén lockade utställningen och tid fanns uppenbarligen att företa resan till utställningen med Ångfartygs AB Göta Kanal, en tredagars resa från Östersjön till Västerhavet, rogivande och en storslagen upplevelse då som nu. Resan företogs med ångaren Baltzar von Platen och John hade ordnat med inträdeskort, som dessutom har överlevt i 96 år och återges härintill.

Sverige och dess turistleder dök upp i världspresen. Men utställningssommaren blev regnig och kall – ”passagerarantalet ökade endast obetydligt”.

Vaxholm 300 år och glassaffärer

Sommaren 1947 firade Vaxholm 300 år med stadsrättigheter. Till skillnad från Götakanal och Göteborgsutställningen 1923 gav firandet i Vaxholm rejält med klirr i kassan för Waxholmsbolaget. Man lät till och med förse ångaren William Lindberg med ett soldäck över det inglasade akterdäcket, som kom väl till pass för den då 70-åriga ångarens extraturer till jubileumsstaden.

Den 3 augusti 1947 reste familjen Tysén till utställningen. Bland alla inturer valde man en av de ordinarie Vaxholm - Ramsöbåtarna, Express II, som här har anläppt Hotellhörnan.

Samma sommar tog Ulf Tyséns far Arne några bilder på sina kollegor under en lunchpromenad längs Strandvägen. På bilden köper Majken glass av en "glassgubbe", medan ångarna Ljusterö och Sunnan ser på.

Gunnar Friberg

Onödigt vetande

Vad är viktigt vad är inte viktigt? Ibland snubblar man över saker som egentligen man inte behöver bry sig om, men man fascinerar av innehållet ändå. Den uppgift jag här förmedlar är en typisk sådan. Jag satt på nätet uppkopplad mot dagstidningarna på KB som de digitaliserat. Sökordet var ”vaxholm”. Söksystemet bryr sig inte om stor eller liten bokstav. Så faller mina ögon på ordet Molin. Nedan är artikeln i sin helhet och är hämtad ut Nya Dagligt Allehanda 1873-07-30.

Dödsfall.

I går på morgonen, afled på sitt landtställe Ekudden vid Vaxholm efter en längre tids sjuklighet vår berömde bildhuggare, prof. J. P. Molin, Bältespännarnes, Carl den tolfte och Fontänens skulptör. Född den 17 mars 1814 i Göteborg, bestämdes han af sina föräldrar först för handelsyrket, men då han saknade, lust för detta fick han sedan egna sig åt det kall, för hvilket han kände den mest brinnande håg, den konstnärliga verksamhetens. Under denna sin konstnärsbana har han, såsom allmänt känt är, fullbordat en mängd arbeten, som gjort hans namn äradt och ansedt. Den svenska konsten, som nu med honom förlorat en representant, hvares like icke ofta hos oss uppträder, sörjer därför så mycket djupare vid den rikt begåfvade konstnärens bäddade graf, och i den sorgen deltaga anhöriga och en talrik krets af vänner.

Den som vill fördjupa sig i hur Molins Fontän i Kungsträdgården kom till, kan läsa om detta i Nya Dagligt Allehanda 1873-09-25 sidan 2.

Vem visste att den berömde skulptören hade en semesterbostad i Vaxholm?

Leif Gannert

Bibi Andersson

Bibi, som föddes 11 november 1935 i Stockholm, hette egentligen Berit Elisabet i förnamn. Hon växte upp på föräldrarnas gård Solberga i Torsåker i Södermanland.

Bibi inledde sin filmkarriär som 15-åring, då hon medverkade i en reklamfilm som regisserades av Ingmar Bergman. Sitt egentliga genombrott fick hon 1953 då hon spelade mot Nils Poppe i filmen ”Dumbom”. Mest hyllad blev hon för sina roller i Ingmar Bergman-filmerna ”Smultronstället”, ”Det sjunde inseglet” och ”Persona”.

Hon medverkade i ett 100-tal filmer och nästan lika många teateruppsättningar, främst på Dramaten och Malmö stadsteater.

Hon fick flera stora utmärkelser under åren. 2008 fick hon sin fjärde Guldbagge. Denna gång för sin roll som abbedissan Rikissa i filmen ”Arn – tempelriddaren”.

2009 drabbades Bibi av en kraftig stroke och hon vårdades efter detta på Stockholms sjukhem.

Bibi har 1997 skildrat sin uppväxt i boken ”Ett ögonblick”

Anita Järvenpää

Antavla Bibi Andersson

<p>Anders Edvard Andersson F 1858-01-18 Sättersta (D) D 1929-04-21 Torsåker (D) Bonde</p>	<p>Anders Larsson F 1821-08-07 Vagnhärad (D) D 1909-11-29 Torsåker (D) Arrendator</p>	<p>Lars Jansson</p> <hr/> <p>Anna Gustafsdotter</p>
<p>Josef* Valentin Andersson F 1902-08-21 Torsåker (D) D 1982-01-17 Hägersten (A) Expressarbetare</p>	<p>Maria Catharina Andersdotter F 1819-08-18 Sättersta (D) D 1891-07-06 Sättersta (D)</p>	<p>Anders Andersson F 1776-09-30 Ludgo D 1841-06-08 Sättersta Hemmansägare</p> <hr/> <p>Maria Johansdotter F 1784-04-25 Bogsta D 1859-02-12 Sättersta</p>
<p>Sofia Wilhelmina Andersson F 1863-03-25 Västerlång (D) D 1936-09-26 Torsåker (D)</p>	<p>Anders Gustaf Andersson F 1835-05-22 Västerlång (D) D 1903-07-26 Västerlång (D) Bonde</p>	<p>Anders Gustafsson F 1807-10-12 Västerlång (D) D 1874-02-10 Västerlång (D) Bonde</p> <hr/> <p>Maria Christina Ersdotter F 1809-10-03 Torsåker (D) D 1882-12-16 Västerlång (D)</p>
<p>Berit Elisabet "Bibi" Andersson F 1935-11-11 Matteus (A) D 2019-04-14 Kungsholm (A) Skådespelerska</p>	<p>Sophia Andersdotter F 1835-09-30 Låstringe (D) D 1911-10-12 Västerlång (D)</p>	<p>Anders Olsson F 1795-12-22 Bälinge (D) D 1838-02-04 Låstringe (D) Bonde</p> <hr/> <p>Greta Lisa Larsdotter F 1799-01-19 Bälinge (D) D 1885-01-25 Låstringe (D)</p>
<p>OKÄND</p>		
<p>Karin* Elisabet Månsson F 1911-01-12 Adolf Fredrik, (A) D 2003-08-04 Kungsholmen (A)</p>		
<p>Matilda Maria Månsson F 1879-04-24 Västervik (H) D 1954-02-02 Oscar (A)</p>	<p>Carl Johan Månsson F 1816-03-15 Loftahammar (H) D 1887-11-25 Loftahammar (H) Arbetskarl</p>	<p>Måns Hansson F 1780-01-17 Eds kapell (H) 1847-12-05 Loftahammar (H) Torpare</p> <hr/> <p>Hanna Andersdotter F 1794-06-24 Loftahammar (H) D 1859-01-23 Loftahammar (H)</p>
	<p>Anna Lena Carlsdotter F 1835-12-11 Västrum (H) D 1922-05-07 Västervik (H)</p>	<p>Carl Peter Gobom F 180-09-28 Misterhult (H) D 1847-12-23 Västrum (H) Bonde</p> <hr/> <p>Anna Stina Andersdotter Gobom F 1806-11-21 Västrum (H) D 1890-03-19 Västervik (H)</p>

Vad kan KB och DN samt SvD på nätet, göra för min släktforskning?

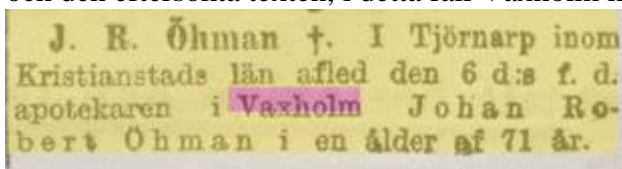
Som ny släktforskare slänger man sig över födelse-, vigsel- och dödböckerna. Jätteglad att få fram sina anor. I dag kan man fylla en antavla på en A4-sida på några timmar hemma vid datorn. Men sedan då? Att klä på sina anor lite fakta vore ju kul. Men var finns den? Frågorna hopar sig och svaren finns inte? Deppa inte, har man tur kan det finnas.

Jag berättade för något nummer sedan om KB och deras maskiner nere i tidningsarkivet fyra trappor under jorden. Där kan mycket finnas. Har du abonnemang på DN och SvD finns ju deras tidningar också i datorn hemma. Men de lokala tidningarna har också information och är troligen inte skannade. Är de det, så finns de på KB utan avgift och du är att gratulera. Är de inte skannade så finns filmerna där och du kan själv skapa dig en digital bild av informationen. Skannade tidningar före 1902 finns gratis på nätet.

Kolla in länken: <https://tidningar.kb.se/#>

Lite trixigt att söka, men ge inte upp. Rätt som det är kommer du underfund med hur man gör. Leta upp din tidning och skriv in sökordet. Försök också att ställa in datumen så du inte söker på hela materialet varje gång. Svensson eller Andersson ger träff i princip på varje tidning och på flera sidor. Hitta ett ord som inte är så vanligt. Ortnamn, förnamn, gårdsnamn eller vad som nu kan vara aktuellt. Skriver man "Karl Karlsson" som sökord får du träff på alla Karl och alla Karlsson, så den varianten är inte att rekommendera. Eftersom tidningarna är OCR-lästa med automatik är det inte säkert att ditt sökord tolkats rätt. Så lämna inte ditt försök bara för du inte fick träff. Någon kvalitetsgranskning av den automatiska läsningen är inte gjord.

Ett exempel från Aftonbladet 1901-02-09: Den gula markeringen visar artikeln man funnit och den eftersökta texten, i detta fall Vaxholm med rosa (markerade texten).

I DN blir det på liknande sätt. Visar Augusta Karlssons dödsannons 28/10 1919.

Men 27/10 meddelades hennes död, och då fick man reda på lite om henne och hennes liv. Efter begravningen finns en längre artikel om hur den gick till och vem som förrättade begravningen.

Dessutom vem som spelade och vem som sjöng under akten och var den ägde rum. Genom att högerklicka när markören är på sidan kommer man till en utskriftssida. Den går att förstora och sedan via Skärmklippen plockar man ut den text man vill åt. Det är så alla mina bilder kommit till här.

Att söka på "vaxholm" ger en väldig massa träffar. Framför allt sommartid och det beror på att tidtabellerna för skärgårdstrafiken nämner Vaxholm många gånger.

Dödsfall. R. Fellenius. På söndagsmorgonen 'avled major Reinhold Fellenius i Karlstad.

Den bortgångne, som var född den 23 september 1865, började sin militära bana vid Svea artilleriregemente år 1886 och fick tre år senare sin första officersfullmakt vid samma regemente, då han utnämndes till underlöjtnant. Samma år blev han transporterad till den dåvarande Vaxholms artillerikår, där han blev löjtnant 1894 och kapten 1897.

När Vaxholms artillerikår sedermera uppgick i kustartilleriet, överflyttades Fellenius hit 1902 och blev utnämnd till major 1907. Under flera år tjänstgjorde han vid Karlskrona kustartilleriregemente i olika befattningar, bl. a. som fortchef å Kungsholms fort och som bataljonschef samt som chef för II bat. vid K A 1 till avskedstagandet.

Vid sitt frånfälle var major Fellenius bosatt i Karlstad. Han sörjes närmast av maka, född Lange.

Som ni då anar så kan man hitta dödsrunor som berättar om dina anor. I Vaxholm hade vi Vaxholms Tidning från 1923 fram till 1963. Här finns det gott om dylika. Som till exempel 1925-01-03 på sidan 3.

Så här mycket information tar man ju tacksamt emot om det är en anonym ana.

Resumé

På KBs tidningsavdelning kan det finnas kompletterande uppgifter att fylla på i din släktforskning med dödsannonser och dödsrunor. Med hjälp av abonnemang på DN och SvD kan du leta hemma efter dessa. Vanliga anonyma anor kommer du knappast att hitta i rikstidningarna. Men koncentrera dig på de lokala tidningarna.

Födslar och vigslar kan också finnas.

Dödsannonser i nutid finns att plocka fram på www.familjesidan.se och på www.fonus.se.

När min artikel här är klar, kommer "Anropet" nummer 4 för 2018 i min brevlåda. Det är Stor-Stockholms Genealogiska Förenings medlemsblad. På sidan 12 i det numret finns en hel sida om detta med äldre dagstidningar på KB. Där omtalas att man har 1.250 titlar i sin tidnings-

samling. 25 titlar finns att nå på nätet och ytterligare 200 är på gång inom de närmaste månaderna. Dessutom meddelas att KB fått en donation på 30 miljoner kronor som gör att man kommer att digitalisera alla sina tidningar under kommande fyraårsperiod. Upphovsrätten på tidningar är 115 år varför man räknar med att 2022, då projektet är avslutat, kan läsa samtliga tidningar fram till och med 1906. Senare exemplar får man ta sig till KB eller andra bibliotek som tillhandahåller tjänsten. Kan kanske vara något för våra bibliotek i Vaxholm och Österåker.

Leif Gannert

Stockholms stadsmuseum har öppnat igen

Vid årets Kulturnatt i Stockholm lördagen den 17 april återinvigdes Stockholms stadsmuseum efter att ha varit stängt i drygt fyra år. Man hade öppet 24 timmar och bjöd bl.a. på nattbio. Jag var närvarande vid invigningen, men valde att åka hem för att sova.

Det är numera gratis entré till museet, som är väl värt ett besök.

I anslutning till arkivet planerar man att sätta upp släktforskardatorer som kommer att ha samma innehåll som datorerna på Stockholms stadsarkiv

Om ni vill ha mera info om muséets aktiviteter kan ni anmäla er till muséets nyhetsbrev via nedanstående länk <https://stadsmuseet.stockholm.se/om-oss/kontakta-oss/nyhetsbrev/>

Anita Järvenpää

Söka på Internet

Att hitta saker på Internet, kan upplevas som en tidstjuv av många. Man tar Google eller Bing och skriver några ord i sökrutan, och sen erhåller man miljoner svar. Provar man deras avancerade sökfunktion. Då sjunker antal svar, men det går trögt att få till resultat värda att undersöka. Man vill snabbt ha relevanta svar på första sidan. Vissa svar bygger på fonetisk stavning. Sök t.ex. eric så förekommer också erik bland svaren. Vill man vara mer anonym på nätet finns även sökmotorn <https://duckduckgo.com>. Inte lika stor som Google och Bing, men hittar ibland guldkorn. Tidigare var det stora skillnader mellan exempelvis Google.se och Google.com. Men det sker bättre synkronisering mellan index nu för tiden. Gäller även bing.

Det finns tekniker att filtrera sina sökningar för att reducera antalet träffar:

- Välj bra ord, kring det subjekt som är viktigt. *Filtrering tar från vänster till höger, så labba runt.*
- ”flera ord med ordning”, *Sätt citattecken runt. Påverkar dubbelnamn med bindestreck.*
- +ord, Bing använder ”and”, *Sätt ett plustecken före ord, som ska vara med.*
- -ord, Bing använder ”not”, *Sätt ett minustecken före ord, som ej ska vara med.*
- o?d, *Frågetecken i ord fungerar som jokertecken för ett tecken på angiven plats. Ej på Duckduckgo.*

Hur gör man detta smidigt? Starta med viktigaste ordet, notera antal träffar, syns under sökrutans kategorier: Allt Bilder Videor Nyheter. Här jämförs resultat mellan (G) Google och (B) Bing.

- andersson : (G) *Ungefär 125 000 000 resultat, (B) 11 500 000 resultat*
- andersson erik : (G) *Ungefär 19 400 000 resultat, (B) 517 000 resultat*
- (G) +andersson +erik, (B) andersson and erik : *Ungefär 20 resultat, (B) 647 000 resultat*

Lek sedan med ord och dess ordning för att filtrera antalet träffar. Till ett rimligt antal, att kolla upp är kvar. Vad gäller tecken ur engelska alfabetet A-Z, och a-z, gör det ingen direkt skillnad för svaren. Men våra svenska tecken ÅÄÖ och åäö hanteras väldigt olika. Dessvärre förekommer även Norska och Danska stavningar. Det finns släktforskare även där. Här löser ibland ett/två frågetecken till bättre svar.

Lars Granath

Våravslutning på Vaxholms kastell

Tisdagen den 28 maj hade vår förening sin våravslutning på Vaxholms kastell. Vi var 17 personer som tog linfärjan över till kastellet. Där möttes vi av muséets chef Erik Himmelstrand, som under dryg timme guidade oss runt på muséet. (bilder ses på nästa sida)

Efter visningen avslutade vi med picnic på borggården

Anita Järvenpää

Museichef Erik Himmelstrand

Foto: Arne och Lena Sundberg

Sysslingens datum för 2019

Följande datum gäller som riktlinjer för årets tidningar. Bidrag till tidningen kan sändas via e-post eller vanligt brev till:

e-post: Sysslingen@hotmail.com eller Info@roslagen.be
brev: Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.

Bidrag vill vi ha senast ca 4 veckor före utgivning. Se sid 2 i tidningen.

Utgivning

Nr 1 Februari Nr 2 Maj Nr 3 September Nr 4 November

Revisorer:

	Birgit Lindkvist	08-540 631 79
	Lennart Elg	08-540 619 96
Suppleant	Leif Gannert	08-541 303 70

Valberedning:

<i>Sammanställande</i>	Arne Sundberg	08-541 324 55
	Carl-Göran Backgård	076-317 01 27
	Rune Atling	070-289 08 78

Redaktionskommitté:

Susanne Fagerqvist	Ulla Persson
Arne Sundberg	Leif Gannert
Anita Järvenpää	Olle Kungberg
Nils Lindgren	Dick Fagerqvist
Ann-Christin Nero	Tore Österman
Lars Granath	

Nya medlemmar

Gösta Björklund	Åkersbergavägen 45A	184 52 Österskär
Jan Lövvros	Norrgårdsvägen 3D	184 36 Åkersberga
Helen Kanne	Treuddsvägen 16	185 41 Vaxholm
Irene Jexell Jansson	Båtstorpsvägen 10	184 33 Åkersberga
Nilsson Annika	Åkerbyvägen 86 3tr	183 35 Täby

Vi vill önska alla våra läsare en riktigt fin sommar

